

Lausunto vuoden 2021 arviointikertomuksen havainnoista

Tarkastuslautakunta on käynyt tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan laajuudessa läpi kunnan taloutta ja hallintoa tilikaudelta 2021 ja esittänyt laatimassaan arviointikertomuksessa kunnanhallitukselle pyynnön vastineesta syyskuun loppuun mennessä sekä huomioimaan tarkastuslautakunnan havainnot seuraavaa talousarviota valmisteltaessa.

Alla on esitetty tarkastuslautakunnan keskeiset kysymykset kunnanhallitukselle.

1) Aiotaanko luottamushenkilöiden perehdytys hoitaa lähitulevaisuudessa?

Luottamushenkilöiden koulutusta ollaan suunnittelemassa lokakuun loppuun/marraskuulle 2022. Tarkoitus järjestää koulutus valtuutetuille sekä niille lautakuntien jäsenille, jotka eivät ole valtuutettuja.

2) Vuoden 2020 vastineessa arviointikertomuksen havaintoihin viitataan mm. henkilöstövaihdosten tuomiin ongelmiin sekä suunniteltuihin kehittämistoimiin hallinnon työprosesseissa. Miten vastineessa mainitut hallinnon kehittämistoimenpiteet ovat edenneet vastineen antamisen jälkeen?

Hallinto- ja talousosaamisen vahvistamiseksi on tehty konkreettisia toimia rekrytoimalla hallintopäällikkö joulukuussa 2021. Hallintopäällikkö toimii kunnanhallituksen ja valtuuston sihteerinä sekä osallistuu aktiivisesti asioiden valmisteluun vastaten mm. esityslistojen ja pöytäkirjojen laatimisesta. Hallintopäällikkö toimii hallintosihteerien tiiminvetäjänä ja heillä on säännölliset hallintoasioihin liittyvät palaverit. Kevään 2022 aikana on hankittu uuden, keväällä 2021 hankitun asianhallintajärjestelmän koulutusta ja syyskuussa 2022 on käynnistynyt tiedonohjaussuunnitelman projekti alkukoulutusten myötä. Hallintopalveluiden hallintosihteerien osalta molemmat toimet on vakinaisesti täytetty. Toista tehtävää hoitaa tällä hetkellä määräaikainen sijainen vuoden 2023 loppuun. Hallintopalvelujen työntekijöiden tehtävänkuvia on jo aiemmin päivitetty ja päivitetään edelleen henkilöstön osaamisen ja vahvuuksien mukaisesti.

Huhtikuussa 2022 rekrytoitiin talous- ja hallintojohtaja, joka toimii hallinto- ja kehittämis-palveluiden toimialajohtajana. Hän on hoitanut oman työnsä ohella kunnanjohtajan viransijaisuutta ja 15.8.2022 alkaen hän on toiminut vt. kunnanjohtajana, joten syvälinen perehtyminen toimialajohtajan tehtävään on kesken. Näillä toimenpiteillä on vahvistettu hallinto- ja kehittämispalveluita.

Hallinto- ja kehittämispalveluiden toiminnan vahvistamiseksi tarvetta on kunnan tiedotusta kehittäväälle ja sitä hoitavalle resurssille.

3) Onko kiinteitä kulurakenteita tarkasteltu osana talouden sopeuttamistoimenpiteitä ja millaisia mahdollisuuksia kunnalla on muokata rakenteita taloudellisemmiksi ja tuottavammiksi?

Vuoden 2021 kunnan toimintamenoista, 41,1 miljoonaa euroa, suurimman osan muodosti palvelujen ostot, 27,6 miljoonaa euroa. Tästä 77 % koostui ostoista FSHKY:ltä ja Kanta-Hämeen Sairaanhoidopiiriltä. Henkilöstömenot olivat 10,2 miljoonaa euroa. SOTE-uudistuksen yhteydessä kunnan toimintamenot pienenevät noin 50 %:lla, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät OMA Hämeen hyvinvointialueelle.

Mahdollisuudet vaikuttaa kulurakenteeseen tulee lähinnä henkilöstörakenteen kautta. SOTE-uudistuksen jälkeen henkilöstömenot tulevat olemaan noin 50 % kunnan menoista ja palvelujen ostot noin 30 %. SOTE-uudistuksen jälkeen verotulojen (tulovero, yhteisövero, kiinteistövero) osuus kunnan tuloista tulee olemaan merkittävä ja valtionosuuksien osuus pienempi. Asukkaiden ja yritysten saamisella kuntaan tulee olemaan merkittävä vaikutus verotulojen kehitykseen. Hyvinvoinnin osalta HYTE-kertoimeen sidottu valtionosuus on myös mekanismi, jolla kunta voi vaikuttaa valtionosuuden määrään.

4) Millainen on viemäriverkon korjaussuunnitelma?

Viemäriverkon korjaussuunnitelmaa ei ole vielä laadittu. Vuoden 2022 talousarvioon on varattu 25,000 euroa vuotovesiselvityksen tekemiseen. Tarjouspyyntövaihe on meneillään ja eräpäivä tarjouksille on 22.9.2022. Tarkoitus toteuttaa selvitys vuoden 2022 aikana.

5) Miten kunnanhallitus valvoo lautakuntien päätöksentekoa ja onko ympäristölautakunnan maankäyttö- ja rakennuslakia koskevissa päätöksissä ilmennyt sellaisia epäkohtia, joista kunnan olisi tullut valittaa hallinto-oikeudelle?

Kaikissa lautakunnan maankäyttö- ja rakennuslakia koskevissa päätöksissä on annettu valitusosoitus. Kunnanhallitus voi käyttää otto-oikeutta eli ottaa asian ratkaistavakseen harkintansa mukaan. Päätöksiä, joista olisi ollut syytä valittaa hallinto-oikeudelle ei ole ilmennyt.

6) Tarkastuslautakunta kysyy kunnanhallitukselta, koska se aikoo toteuttaa lakisääteisen tehtävänsä kuntalaissa määrättyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäviensä osalta?

Tammelan kunnan sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan perusteet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 2.11.2015. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiston uusiminen aloitetaan loppuvuodesta 2022. Talous- ja hallintojohtaja vastaa riskienhallinpolitiikan ja riskien arvioinnin prosessista. Sisäisen valvonnan osalta sisäisiä kontroleja on määritelty muissa ohjeistoissa mm. hankintaohjeet, hallintosääntö, taloushallinnon prosessit. Sisäisen valvonnan perusteisiin tullaan ottamaan mukaan väärinkäytös-ilmoitusmekanismi.

7) Miten yrittäjyyden ja elinvoimaan liittyvät tavoitteet tulevaisuudessa saavutetaan ja millaisia käytännön toimenpiteitä näiden edistämiseen suoritetaan?

Elinvoimaisuus on keskeisimpiä strategisesti kirkastettavia asioita. Elinvoimainen kunta houkuttelee asukkaita, talon rakentajia ja yrityksiä. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä elinvoiman ja työllisyyden palvelualueen toimintamenot olivat 515,260 euroa. Elinvoiman osalta kunnan markkinointiin ja some-näkyvyyteen on satsattu. Tonttien myynnin osalta tontteja ei myyty vuonna 2021 ja vuoden 2022 aikana on aktiivisesti kampanjoitu omakoti- sekä yritystontteja. Kesän 2022 jälkeen yksi tontti on myyty huutokaupassa ja kaksi tonttia on varattu ja yhden osalta alustava varaus. Elinvoiman osalta keskusta- aluetta suunnitellaan ja mm. rantapuiston suunnitelma on osana keskustan kokonaissuunnitelmaa.

Työllisyyden ja elinvoiman menot pitivät sisällään mm: työllistämistukea, työllistettävien palkkoja, palkkojen sivukuluja, palvelujen ostoja mainostoimistoilta, Forssan Yrityskehitykseltä ostettavia yrityspalveluita, korvausta HAMK:n yliopettajan tekemästä työstä Forssan kaupungin ja seudun kuntien järkivihreän elinkeinostrategian toteutumisen tueksi, maaseutupalvelun yhteistoimintasopimuksesta aiheutuneet kustannukset sekä joukkoliikenteen tuesta.

Elinvoiman ja työllisyyden kehittäminen tulee linkittymään tulevaan TE24 uudistukseen, jossa työllisyyspalelut siirtyvät valtiolta (TE-keskukset) kunnille. Uudistuksen yhteydessä kuntien työllisyydenhoito tullaan osana kokonaisuudistusta miettimään uudelleen.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden osalta arviointikertomuksessa on nostettu esiin myös seuraavat asiat;

- Kuntastrategian päivitys ei käynnistynyt valtuustokauden vaihduttua.
- Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden valmistelu valtuuston päätettäväksi ei toteudu kuntalain hengessä.
- Konserniyhtiön ohjaus talousarvion kautta ei toteudu.
- Asukasmäärä kehitty huolestuttavaan suuntaan ja huoltosuhde heikkenee.
- Luottamushenkilöiden koulutusta ei juuri ole ollut vaalien jälkeen.
- Talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajan työn laatua on jouduttu paikkaamaan

Vastauksena edellä mainittuihin esiin nostettuihin asioihin, kunnanhallitus toteaa seuraavaa:

Uuden kuntastrategian valmistelua jatketaan vuoden 2023 alussa. Vuoden 2023 talousarvioon pyritään tarkentamaan konserniyhtiöiden toiminnallisia tavoitteita. Toiminnallisia tavoitteita tarkennetaan siten, että tavoitteiden määrää vähennetään ja keskitytään tärkeimpiin tavoitteisiin. Palkanlaskenta on ulkoistettu palveluntarjoajalle. Palveluntarjoajan kanssa pidetään yhteistyökokouksia säännöllisesti ja palvelutasoa seurataan yhdessä. Vuoden 2022 aikana ei ole ollut merkittäviä puutteita työn laadussa. Luottamushenkilöiden koulutus tullaan järjestämään syksyn 2022 aikana.